VENDIM
Nr.18, datë 29.3.2005

PËR MIRATIMIN E KODIT TË MATJES SË ENERGJISË ELEKTRIKE (KODI I MATJES)

Në mbështetje të nenit 8 pika 2 germa i, nenit 9 dhe nenit 55 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 "Për sektorin e energjisë elektrike", Bordi i Komisionerëve të ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 29.3.2005, pasi shqyrtoi draftin e paraqitur nga Task-Forca, e ngritur për përgatitjen e Kodit të matjes së energjisë elektrike (Kodi i matjes)

VENDOSI:

1. Miratimin e Kodit të matjes së energjisë elektrike (Kodi i matjes). (Kodi bashkëlidhur këtij vendimi).

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I ERE-S
Pjetër Dema

KODI I MATJES SË ENERGJISË ELEKTRIKE (KMEE)

Ristrukturimi i sektorit të energjisë elektrike dhe liberalizimi i tregut të energjisë elektrike kërkon pa dyshim furnizim, transaksione (shitje-blerje) dhe shkëmbime (marrje-dhënie) të energjisë elektrike midis pjesëmarrësve të tregut të energjisë elektrike.

Furnizimi, transaksionet (shitje-blerje) dhe shkëmbimet (marrje-dhënie) e energjisë elektrike duhet të maten dhe të monitorohen në kufijtë ndarës të pjesëmarrësve në tregun e energjisë elektrike, të shoqëruar me transaksionet financiare mbi bazën e marrëveshjeve përkatëse.

Të gjitha marrëveshjet, e lidhura për furnizimin, transaksionet (shitje-blerje) dhe shkëmbimet (marrje-dhënie) të energjisë elektrike midis palëve, do të bazohen në termat dhe rregullat e tregut të energjisë elektrike.

Kodi i matjes së energjisë elektrike–KMEE përcakton kërkesat minimale teknike të ndërtimit dhe shfrytëzimit të sistemit të matjes së energjisë elektrike, që do të jetë i përshtatshëm për matjen, mbledhjen e të dhënave, regjistrimin e tyre dhe zbatimin e procedurave përkatëse, sipas rregullave të tregut të energjisë elektrike dhe marrëveshjeve midis palëve.

Pajisjet matëse do të sigurohen nga pjesëmarrësit e tregut të energjisë elektrike, si dhe të gjitha subjektet juridike apo fizike, që detyrohen nga legjislacioni në fuqi dhe do të jenë të regjistruara në sistemin e regjistrimit të matësve (SRM) dhe në përputhje me termat e KMEE, si dhe në përputhje me ligjin nr.8996, datë 30.1.2003 "Për njësitë e matjes dhe kontrollin e mjeteve matëse (metrologjinë)".

Kodi i matjes së energjisë elektrike është ndarë në katër pjesë kryesore:

1. Përkufizime dhe shpjegime,
2. Kërkesa të përgjithshme,
3. Kërkesa teknike,
4. Kërkesa teknike për konsumatorët fundorë.

1. Përkufizime dhe shpjegime të termave në KMEE

1.1 Përkufizime të termave

TERMI	PËRKUFIZIMI
Kodi i matjes së energjisë elektrike (KMEE)	KMEE përcakton kërkesat minimale teknike të ndërtimit dhe shfrytëzimit të sistemit të matjes së energjisë elektrike, i cili do të jetë i përshtatshëm për matjen, për regjistrimin, mbledhjen e të dhënave dhe zbatimin e procedurave përkatëse sipas rregullave të

	tregut të energjisë elektrike, marrëveshjeve midis palëve dhe legjislacionit në fuqi.
Certifikimi i matësit të energjisë elektrike	"Certifikim" kuptohet veprimtaria nëpërmjet së cilës një palë e tretë dhe e pavarur dëshmon zyrtarisht se një produkt, proces ose shërbim është në përputhje me kërkesat e përcaktuara në udhëzimet metodike të Drejtorisë së Përgjithshme të Metrologjisë dhe Kalibrimit ose në Standarde.
Autorizim	"Autorizim" kuptohet dhënia e së drejtës, për të kryer verifikime dhe kalibrime të mjeteve matëse në sferën e detyrueshme, të subjekteve publike ose private, vendase ose të huaja që kryejnë veprimtari në Republikën e Shqipërisë.
Kalibrim	"Kalibrim" kuptohet seria e veprimeve të kryera në kushte të caktuara, të cilat përcaktojnë marrëdhëniet ndërmjet vlerës së treguar nga mjeti matës dhe vlerës korresponduese të realizuar nga etaloni i matjes.
Verifikim	"Verifikim" kuptohet konfirmimi nëpërmjet ekzaminimit dhe evidentimit, që kërkesat specifike tekniko-metrologjike janë plotësuar.
Inspektim	"Inspektim" kuptohet shqyrtimi i një produkti matës, shërbimi matës, procesi matës ose sistemi matës dhe përcaktimi i konformitetit të tyre me kërkesat specifike ose mbi bazë të një gjykimi profesional, me kërkesa të përgjithshme.
Energjia elektrike	Energjia elektrike kupton energjinë elektrike aktive dhe energjinë elektrike reaktive.
Energjia elektrike aktive (Wh)	Energjia elektrike aktive është fuqia aktive që gjenerohet apo kalon në një qark elektrik gjatë një intervali kohe, dhe përcaktohet nga integrali i caktuar i fuqisë aktive në kufijtë e kohës. Njësia matëse e saj është vat-orë ose shumëfisha të saj: 1000 Wh = 1 kWh 1000 kWh = 1 MWh 1000 MWh = 1 GWh 1000 GWh =1 TWh=10^{12}Wh
Energjia elektrike reaktive (VArh)	Energjia elektrike reaktive është integrali i caktuar me kufijë kohe i fuqisë reaktive matur në njësi me volt-amper reaktive–orë ose shumëfisha të saj. 1000 VArh = 1 kVArh 1000 kVArh = 1 MVArh 1000 MVArh = 1 GVArh 1000 GVArh =1 TVArh=10^{12}VArh
Fuqia elektrike aktive (W)	Fuqia elektrike aktive është produkti i tensionit dhe i rrymës dhe kosinusit të këndit ndërmjet tyre. P=(U x I) x cosφ Matet me njësinë Vat (W) ose shumëfisha të saj: 1000 W =1 kW 1000 kW =1 MW 1000 MW =1 GW 1000 GW =1TW=10^{12}W
Fuqia elektrike reaktive (VAr)	Fuqia elektrike reaktive është produkti i tensionit dhe i rrymës dhe sinusit të këndit të fazës ndërmjet tyre. Q = (U x I) x sinφ, matet me njësinë volt–amper reaktiv (VAr) ose shumëfisha të saj: 1000 Var = 1 kVAr 1000 kVAr =1 MVAr 1000 MVAr =1 GVAr 1000 GVAr =1 TVAr=10^{12}VAr
Eksport - Import	Eksport-Import quhet lëvizja e fluksit të energjisë elektrike nga impiante ose instalime elektrike të një vendi, në impiante ose

	instalime elektrike të një vendi tjetër.
ERE	ERE–Enti Rregullator i Sektorit të Energjisë Elektrike
Prodhuesit (Gjeneruesit)	"Prodhuesi (Gjeneruesi)" kuptohet një person i licencuar për të prodhuar energji elektrike.
Operatori i sistemit të transmetimit	"Operatori i sistemit të transmetimit" kupton subjektin e licencuar, i cili është përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të transmetimit.
Kompanitë e shpërndarjes	"Kompani të shpërndarjes" kupton personin e licencuar dhe përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të shpërndarjes.
Klient i kualifikuar	Një konsumator i energjisë elektrike që ka të drejtë sipas legjislacionit në fuqi ose rregulloreve të miratuara nga ERE, të zgjedhë furnizuesin e energjisë elektrike për energjinë elektrike të përdorur për nevojat e tij.
Furnizuesi	Person i licencuar për furnizimin me energji elektrike të konsumatorëve në bazë të legjislacionit në fuqi.
Furnizuesi i kualifikuar	"Furnizues i kualifikuar" kuptohet personi i licencuar për të furnizuar me energji elektrike klientët e kualifikuar.
Përdorues	Persona që kryejnë veprimtari të licensuara në sistemin elektroenergjetik, si prodhuesit (gjeneruesit), shpërndarësit (kompanitë e shpërndarjes), klientët e kualifikuar, furnizuesit, si dhe çdo person juridik që përfiton nga shërbimet e sistemit të transmetimit.
Konsumatori fundor	Një person që blen energji elektrike për të konsumuar për nevojat e tij.
Ditë-pune	Ditë-pune kuptohet çdo ditë, përveç të shtunës, të dielës dhe ditë-feste zyrtare në territorin e Republikës së Shqipërisë.
Kërkesa maksimale për energji elektrike	Kërkesa maksimale është vlera më e lartë e kërkesës për energji elektrike e regjistruar në një kohë të caktuar për të përcaktuar tarifat ose për qëllime të tjera.
Legjislacion	Legjislacion do të thotë të gjitha aktet ligjore dhe nënligjore në fuqi në Republikën e Shqipërisë.
IEC	International Electrotechnic Commity (Komiteti Elektroteknik Ndërkombëtar)
Matës	"Matës" kuptohet një pajisje për matjen dhe regjistrimin e vlerave të matura të energjisë elektrike.
Matja	"Matje" kuptohet seria e veprimeve për përcaktimin e vlerës së një madhësie.
Komisioni i Kodit të matjes së energjisë elektrike (KKMEE)	Komisioni i Kodit të matjes së energjisë elektrike (KKMEE) është një komision i ngritur ku përfaqësohen pjesëmarrësit e tregut të energjisë elektrike, funksionet e këtij komisioni përcaktohen në këtë Kod.
Marrëveshja e tregut	Marrëveshja e tregut kupton një marrëveshje, e cila përmban rregullat e tregtisë dhe përgjegjësitë e palëve në marrëveshje sipas legjislacionit në fuqi.
Pika e matjes	Pika e matjes është vendi fizik, ku është realizuar pika e lidhjes dhe ku sistemi i matjes plotëson të gjitha kushtet teknike dhe të saktësisë, sipas këtij Kodi. Pika fizike e matjes përcaktohet plotësisht nga marrëveshjet ndërmjet palëve.
Pika e lidhjes	Pika e lidhjes është vendi fizik ku realizohet lidhja e përdoruesit/konsumatorit me sistemin e transmetimit/sistemin e shpërndarjes.
Personi	Personi kupton çdo person fizik ose juridik.

Matës kontrolli	Matësi i kontrollit quhet matësi i certifikuar dhe i autorizuar për kontrollin e matjes, në raste kur ka mosmarrëveshje ndërmjet Palëve për tregimet e matjes së matësit të vendosur në objekt ose në rastin e kontrolleve rutinë të programuara të matësve.
Përputhja e matjes	Përputhja e matjes kupton krahasimin e vlerës së energjisë elektrike të regjistruar në matës me vlerën e energjisë elektrike e regjistruar në distancë.
Sistemi i matjes së energjisë elektrike	Sistemi i matjes së energjisë elektrike kupton tërësinë e pajisjeve të matjes: matësin, automatin, transformatorët e matjes, mbrojtjen e matësit dhe izolatorët, qarqet dhe pajisjet e ruajtjes së të dhënave, pajisjet e transmetimit dhe të komunikimit të të dhënave dhe lidhjet e nevojshme kabllore, të cilat janë pjesë e pajisjeve të matjeve të energjisë elektrike aktive dhe energjisë elektrike reaktive në objekt.
Periudha e marrëveshjes	Periudha e marrëveshjes kupton kohën gjatë të cilës përmbushen detyrimet kontraktuale të energjisë elektrike sipas marrëveshjes tregtare midis personave apo palëve.
Rryma e matjes	Rryma e matjes kupton rrymën e lejuar të matësit të përdorur me qëllim matje.
Regjistrues lokal	Regjistruesi lokal kupton një pajisje shoqëruese, regjistruese dhe memorizuese të aparatit matës ose një kompjuter portativ, që mund të marrë të dhënat e matjes së energjisë elektrike aktive, reaktive, (si dhe të dhëna të tjera), t'i ruajë ato dhe t'i riprodhojë në një vend dhe në një kohë tjetër.
Sistemi i të dhënave	Sistemi i të dhënave kupton një sistem të integruar që mbledh dhe merr të dhënat prej pajisjeve të matjes (matësit) mbi bazën e një teknologjie të caktuar komunikimi dhe programi aplikativ.
Sistemi i regjistrimit të matësit (SRM)	Sistemi i regjistrimit të matësit (SRM) kupton një sistem, i cili identifikon matësin dhe konsumatorin që i takon dhe përmban të dhënat kryesore të matësit në përputhje me KMEE.
Sistemi i transmetimit	Sistemi i transmetimit të energjisë elektrike përbëhet nga bashkësi linjash elektrike të tensionit të lartë (110 kV, 150 kV, 220 kV, 400kV), stacione transformuese elektrike ose çdo instalim tjetër, funksioni i të cilëve përfshin transmetimin ose interkoneksionin ndërkombëtar. Çdo aset që përfshin komunikimin, mbrojtjen, kontrollin, shërbimet ndihmëse, truallin, ndërtesat dhe asete të tjera ndihmëse, elektrike ose jo, të cilat nevojiten për funksionimin e duhur të instalimeve të veçanta të sistemit të transmetimit, janë elemente përbërëse të sistemit të transmetimit.
Sistemi i shpërndarjes	Sistemi i shpërndarjes përfshin gjithë elementet në nivelet e tensionit poshtë 110 kV, të cilat zotërohen nga kompanitë shpërndarëse.

1.2 Shpjegime

Disa nga shpjegimet kryesore të KMEE-së kuptohen si më poshtë:

a) Përveçse kur është përcaktuar ndryshe, termi "inspektor" do të nënkuptojë çdo individ ose çdo subjekt, i cili quhet i tillë në bazë të legjislacionit në fuqi;

b) Çdo referencë në legjislacionin në fuqi, në rregulloret, direktivat, udhëzimet, kodet do të përfshijë, gjithashtu edhe të gjitha amendamentet, shtojcat, modifikimet dhe zëvendësimet përkatëse që mund të jenë bërë;

Referenca në termin "me shkrim" përfshin çdo formë të shkrimit të fjalëve dhe shtypjen e tyre

në një formë të ligjshme.

2. Kërkesa të Përgjithshme

2.1 Qëllimi

KMEE përmban normat minimale të detyrueshme për matjen dhe regjistrimin e vlerave të matura të energjisë elektrike, me qëllim tregtimin e saj në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Sipas marrëveshjeve të vendosura për eksportin dhe importin, energjia elektrike (MWh dhe MVArh), e eksportuar dhe e importuar në çdo pikë matjeje duhet të matet dhe të regjistrohet me anën e pajisjeve matëse të instaluara dhe të mirëmbajtura sipas kushteve të KMEE-së.

KMEE do të zbatohet nga të gjithë pjesmarrësit e tregut të energjisë elektrike:

1. Të gjithë prodhuesit e energjisë elektrike.
2. OST sh.a.;
3. Kompania(të) e shpërndarjes;
4. Furnizuesit;
5. Furnizuesit e kualifikuar vendas ose të huaj;
6. Klientët e kualifikuar;
7. Klientët tariforë (vetëm në kuptimin e zbatimit të këtij Kodi).

2.2 Objekti

KMEE paraqet praktikën që do të përdoret dhe kushtet që do të zbatohen për matjen dhe regjistrimin e vlerave të matura të energjisë elektrike në përputhje me rregullat e tregut të energjisë elektrike.

Në veçanti, për sistemin e matjes Kodi përcakton dhe specifikon këto kushte kryesore:

- Kërkesat teknike dhe standardet e ndërtimit dhe të shfrytëzimit të sistemit të matjes;
- Saktësinë dhe kalibrimin;
- Verifikimin e ekzistencës së certifikimit dhe testimit;
- Leximin, regjistrimin dhe përpunimin e të dhënave të matjes etj.

2.3 Kërkesa të përgjithshme për pajisjet e matjes

2.3.1 Standardet

Sistemet e matjes dhe pjesët përbërëse të saj do të jenë në përputhje me normat e përcaktuara në KMEE, si dhe ligjin nr.8996, datë 30.1.2003 “Për njësitë e matjes dhe kontrollin e mjeteve matëse (metrologjinë)”.

Komisioni i KMEE-së, do të shqyrtojë dhe do të diskutojë çdo normë të re të propozuar, në përputhje me standardet ndërkombëtare në lidhje me sistemin e matjes dhe do t’ia propozojë për miratim ERE - s.

Në qoftë se pajisjet ekzistuese të sistemit të matjes nuk janë në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe kërkesat e saktësisë të përshkruara në paragrafët e KMEE-së, palët përkatëse do të bëjnë zëvendësimin e tyre.

Për sistemin e matjes përdoret një protokoll komunikimi i përcaktuar dhe i specifikuar sipas rregullave të tregut të energjisë elektrike, marrëveshjeve ndërmjet palëve dhe këtij Kodi.

2.3.2. Saktësia e sistemit të matjes

Sistemi i matjes do të jetë me saktësi brenda kufijve të përcaktuar në KMEE, standardet ndërkombëtare, si dhe legjislacionin në fuqi.

Kërkesat e këtij Kodi do të zbatohen njësoj si për matësit kryesorë, ashtu dhe për matësit e kontrollit.

2.4. Verifikimi i ekzistencës së certifikimit dhe testimi i sistemit të matjes

2.4.1 Përgjegjësitë e KSH, furnizuesit, furnizuesit të kualifikuar, OST sh.a. dhe gjeneruesve

Kompania(të) e shpërndarjes (KSH), furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar janë përgjegjës për:

- verifikimin e ekzistencës së certifikimit dhe testimin e sistemit të matjes që zotërohen nga KSH, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar sipas kërkesave të KMEE-së, standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi;
- regjistrimet dhe të dhënat për të gjithë paisjet matëse që lidhen me kalibrimin, si edhe me rezultatet e çdo testi;

Në këto regjistrime mund të përfshihen edhe detaje të tjera të dhënash që do të konsiderohen të pranueshme nga pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike. Çdo regjistrim duhet të jetë i plotë

dhe i saktë sipas parametrave të sistemit të matjes.

- vulosjen e të gjithë sistemit të matjes të KSH, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar të pajisjeve të regjistrimit dhe mbledhjes së të dhënave, si edhe të pajisjeve të komunikimit siç mund të jenë *modem-et* apo lidhjet telefonike.

OST sh.a. është përgjegjës për:

- verifikimin e ekzistencës së certifikimit dhe testimin e sistemit të matjes që zotërohen nga OST sh.a. sipas kërkesave të KMEE, standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi;
- instalimin e sistemit të matjes dhe matësin, të përdoruesve që janë lidhur në sistemin e transmetimit. Këto pajisje duhet të jenë sipas kërkesave dhe normave të këtij Kodi, standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi dhe të jenë të regjistruar në SRM;
- ruajtjen e regjistrimeve dhe të dhënave për të gjithë sistemin e matjes, që lidhet me kalibrimin, si edhe me rezultatet e çdo testi.

Në këto regjistrime mund të përfshihen edhe detaje të tjera të dhënash që do të konsiderohen të pranueshme nga pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike. Çdo regjistrim duhet të jetë i plotë dhe i saktë sipas parametrave të sistemit të matjes.

Në linjat e interkoneksionit instalohen sisteme matje në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe marrëveshjet dypalëshe me OST-në dhe vendeve fqinjë.

Gjeneruesit janë përgjegjës për:

- verifikimin e ekzistencës së certifikimit dhe testimin e sistemit të matjes që zotërohen nga gjeneruesit sipas kërkesave të KMEE-së, standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi;
- instalimin e sistemit të matjes dhe matësin, në sistemet/objektet e tyre;

Këto pajisje duhet të jenë sipas kërkesave dhe normave të këtij Kodi, standardeve ndërkombëtare dhe legjislacionit në fuqi dhe të jenë të regjistruar në SRM.

- ruajtjen e regjistrimeve dhe të dhënave për të gjithë sistemin e matjes, që lidhet me kalibrimin, si edhe me rezultatet e çdo testi.

Në këto regjistrime mund të përfshihen edhe detaje të tjera të dhënash që do të konsiderohen të pranueshme nga pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike. Çdo regjistrim duhet të jetë i plotë dhe i saktë sipas parametrave të sistemit të matjes.

2.4.2 Verifikimi i ekzistencës së certifikimit të matësve

Matësit e përdorur në përputhje me këtë Kod do të jenë të certifikuar.

Të gjitha pajisjet e reja të matjes duhet të jenë të certifikuara dhe të kenë kaluar testet përkatëse sipas legjislacionit në fuqi.

Testet do të kryhen në përputhje me standardet përkatëse IEC të përshkruara në këtë Kod, legjislacionin në fuqi dhe me direktivën e instrumenteve matëse të Këshillit të Europës (KE).

Jetëgjatësia e matësit duhet të jetë e përcaktuar në certifikatën e matësit. Zgjatja e vlefshmërisë së kësaj certifikate mund të jetë e ndryshme për tipe të ndryshme matësish dhe mund të ndryshojë kohë pas kohe.

Për të gjitha sistemet e matjes dhe matësat kërkohet edhe certifikimi i vulës. Vula duhet të mbetet e padëmtuar, në mënyrë që matësi të konsiderohet plotësisht i certifikuar.

Në rast ndërhyrje në sistemin e matjes ose matës, vula ekzistuese duhet të dëmtohet në mënyrë të pakthyeshme.

Matësit e hequr nga funksionimi duhet të testohen në laboratorët e autorizuar apo të certifikuar përsëri sipas këtij Kodi përpara riinstalimit të tyre për përdorim.

2.4.3. Inspektimi dhe testimi

Të gjithë matësit, transformatorët e rrymës dhe të tensionit dhe pajisjet e tjera të sistemit të matjes do të jenë të testuar për saktësinë e tyre përpara se të vihen në punë. Testimet duhet të bëhen në periudha të caktuara kohore për të kontrolluar dhe verifikuar që funksionimi i matjes është brenda kufijve të lejuar të gabimit të dhënë në KMEE.

Testimi do të realizohet sipas grafikut kohor të paraqitur më poshtë:

Niveli i fuqisë	>50 MVA	10 MVA-50 MVA	1 MVA-10 MVA	<1 MVA
Periudha e testimit	2 vjet	3 vjet	4 vjet	5 vjet

KSH, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar, OST sh.a. dhe gjeneruesit mund t'i ndryshojnë këto periudha kohore, me miratim nga ERE, në bazë të performancës dhe karakteristikave të sistemit të matjes.

Matësi i vendosur në objekt rekomandohet të jetë i pajisur me terminale të testimit, në mënyrë që të ketë mundësi për të punuar në objekt. Këto terminale duhet të jenë afër matësit. Ky rekomandim lihet në gjykimin dhe marrëveshjen ndërmjet palëve për t'u zbatuar.

Rekomandohet gjithashtu, që nëse matësi i vendosur në objekt nuk është i pajisur me terminale, gjatë periudhës së testimit të tij të zëvendësohet me një matës tjetër të testuar dhe të certifikuar.

Testet do të kryhen në mënyrë të tillë që të gjitha palët të kenë informacion për testet, të jenë të ftuar për të marrë pjesë dhe rezultatet e këtyre testimeve të jenë në dispozicion të çdo pale.

Testet duhet të kryhen në mënyrë të tillë që të minimizohen dhe të shmangen ndërprerjet e matjes së energjisë elektrike ku pajisjet janë instaluar.

Për kryerjen e testeve do të përdoren pajisje të certifikuara të testimit sipas legjislacionit në fuqi dhe standardet përkatëse dhe kur gjykohet e nevojshme (sipas një marrëveshje ndërmjet palëve) mund të përdoren pajisjet dhe kushtet që ofron një laborator i autorizuar sipas ligjit nr.8996, datë 30.1.2003 "Për njësitë e matjes dhe kontrollin e mjeteve matëse (metrologjinë)".

Në rastin kur një test tregon një gabim që kalon kufijtë e gabimit të përshkruar në këtë kod atëherë gabimi do të regjistrohet përpara riparimit të pajisjes matëse apo të një pjese të saj ose para zëvendësimit të komponentëve me difekt.

2.4.4 Inspektimi dhe testimi në raste të veçanta

Është e pranueshme që për sistemin e matjes, përveç inspektimeve të programuara sipas paragrafit 2.4.3, të kërkohen të kryhen inspektime të veçanta për sistemin e matjes dhe sistemet e tyre të regjistrimit nga pjesëmarrësit e tregut. Për këto inspektime zbatohen dispozitat e nenit 51 të ligjit nr.9072, datë 22.5.2003 "Për sektorin e energjisë elektrike".

Matësi duhet të jetë i testuar edhe jashtë kufijve të lejuar të matjes. Në qoftë se mbas testimit midis matësit kryesor dhe atij të kontrollit rezulton një devijim më i madh se 1.5 herë se kufijtë e lejuar të gabimit të përmendur në Kod, atëhere matësi duhet të zëvendësohet ose të riparohet në mënyrë që të përmbushë standardet dhe normat e këtij Kodi.

2.5 Pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike

Pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike do të garantojnë dhe do të sigurojnë që i gjithë sistemi i të dhënave është mbledhur dhe regjistruar sipas procedurave të përcaktuara në rregullat e tregut të energjisë elektrike si dhe marrëveshjet midis palëve, dhe procedurat për vlefshmërinë, vlerësimin, zëvendësimin dhe bashkimin e këtyre të dhënave janë në përputhje me kërkesat e rregullave të tregut të energjisë elektrike.

2.6 Kushtet për matësit dhe regjistrimi

Pjesëmarrësit e tregut të energjisë elektrike do të pajisin, instalojnë dhe mirëmbajnë të gjithë matësit dhe sistemet e matjes, të cilët do të jenë të regjistruar në sistemin e regjistrimit të matësve (SRM).

OST sh.a. është përgjegjës për:

- pajisjen, instalimin dhe mirëmbajtjen e matësit, sistemit të matjes dhe matjen në kufijtë e sistemit të transmetimit dhe te përdoruesit e energjisë elektrike;
- pajisjen, instalimin dhe mirëmbajtjen e sistemit të matjes dhe matjen në linjat e interkoneksionit.

Këto sisteme matjeje do të jenë sipas normave të këtij Kodi dhe standardeve ndërkombëtare dhe do të jenë të regjistruar në SRM.

KSH, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar janë përgjegjës për:

- pajisjen, instalimin dhe mirëmbajtjen e matësit, sistemit të matjes dhe matjen në kufijtë ku konsumatorët janë të lidhur me sistemin e shpërndarjes.

Konsumatorët që lidhen në sistemin e shpërndarjes mund të jenë klientë tariforë dhe klientë të kualifikuar. Përsa u përket klientëve të kualifikuar sistemi i matjes instalohet nga KSH ose furnizuesi i kualifikuar për llogari të klientit të kualifikuar sipas marrëveshjes midis palëve.

Këto sisteme matjeje do të jenë sipas normave të këtij Kodi dhe standardeve ndërkombëtare dhe do të jenë të regjistruar në SRM.

Gjeneruesit jane përgjegjës për:

- pajisjen, instalimin dhe mirëmbajtjen e matësit, sistemit të matjes dhe matjen në pikën e matjes (pika ku matet energjia elektrike), si dhe për sistemet e matjes të instaluara në sistemet/objektet e tyre.

Këto sisteme matjeje do të jenë sipas normave të këtij Kodi e standardeve ndërkombëtare dhe do të jenë të regjistruara në SRM.

Të dhënat në SRM do të jenë konfidenciale dhe do të administrohen nga pala përkatëse në përputhje me rregullat e tregut të energjisë elektrike.

SRM do të përmbajë të paktën këto specifikime për sistemet e matjes dhe matësit për çdo pikë matje:

- Specifikimet teknike të matësit;
- Numrin serial;
- Numrin e thirrjes (kontrollin në distancë);
- Vlerën e impulseve matëse;
- Të dhëna të transformatorëve të matjes (transformatorë rryme, transformatorë tensioni);
- Certifikatat e pajisjeve të sistemit të matjes (për ato që janë);
- Pikën e lidhjes/adresën e objektit ku është lidhur matësi i klientit;
- Numri ID (identifikues) i konsumatorit;
- Numri ID (identifikues) i furnizuesit;
- Data e instalimit;
- Testet e instalimit;
- Teste të ndryshme siç mund të kërkohen.

SRM do të ketë të regjistruar deri në ditën aktuale çdo ndryshim të përdoruesve dhe konsumatorëve, pajisjeve matëse dhe çdo shkëputje të lidhjeve të tyre. Çdo informacion tjetër, në lidhje me çdo pikë matjeje që mund të kërkohet nga pjesëmarrësit në tregun e energjisë elektrike, duhet të jetë i regjistruar në SRM.

SRM do të ruajë informacionin që kërkohet në këtë paragraf për një periudhë kohore minimumi 10 vjet për çdo pikë matjeje.

Të dhënat e SRM do të jenë të vlefshme për subjektet apo personat fizikë e juridikë sipas kërkesës së tyre dhe sipas formatit të përcaktuar nga KKMEE.

2.7 Menaxhimi i të dhënave të matjes

2.7.1 Regjistrimi i të dhënave të matjes

Të dhënat në lidhje me sasinë e energjisë elektrike të eksportuar dhe të importuar nga çdo pjesëmarrës i tregut regjistrohen, vlerësohen dhe përpunohen sipas kërkesave të këtij Kodi. Vlerësimi dhe rifreskimi i të dhënave do të bëhet edhe sipas përcaktimeve në marrëveshjet midis palëve.

OST sh.a. do të regjistrojë leximin e të dhënave të matjes për:

- të gjithë përdoruesit e sistemit të transmetimit duke përfshirë prodhuesit, kompaninë(të) shpërndarëse, konsumatorët e lidhur direkt në rrjetin e transmetimit, si dhe furnizuesit dhe klientët e kualifikuar;
- linjat e interkoneksionit.

Prodhuesit do të regjistrojnë të dhënat e matjes në pikën e tyre të lidhjes.

KSH do të regjistrojnë të dhënat e matjes për:

- Klientët tariforë;
- Prodhuesit e lidhur në sistemin e shpërndarjes;
- Furnizuesit dhe konsumatorët e kualifikuar që përdorin sistemin e shpërndarjes.

Furnizuesit do të regjistrojnë të dhënat e matjes përkatësisht në pikën/pikat përkatëse të shitjes/blerjes së energjisë elektrike.

Furnizuesit e kualifikuar dhe klientët e kualifikuar do të regjistrojnë të dhënat e matjes në pikën e lidhjes së tyre sipas marrëveshjes ndërmjet palëve.

2.7.2. Mënyra e regjistrimit të të dhënave të matjes

Në përgjithësi sistemet e regjistrimit e të dhënave të matjes rekomandohet të kontrollojnë në distancë sistemin e matjes dhe t'i marrin të dhënat në intervale të caktuara kohore. Intervali kohor i marrjes së të dhënave përcaktohet me marrëveshje midis palëve.

Përveç kontrollit dhe marrjes së të dhënave në distancë duhet të parashikohet që të ketë mundësi për marrjen e të dhënave në mënyrë manuale nga regjistruesit lokalë. Në rastin e klientëve fundorë në përgjithësi dhe klientëve tariforë në veçanti, regjistrimi i të dhënave të matjes të bëhet me leximin direkt nga matësi.

Kontrolli në distancë do të realizohet me anën e mjeteve të mëposhtme të komunikimit:

- rrjetit telefonik ekzistues;
- linjave të dedikuara të telekomunikacionit;
- lidhjeve me anën e fibrave optike;
- radiove rele;
- sistemit GSM;
- sisteme të tjera të përshtatshme komunikimi.

duke përdorur protokolle sipas standardeve ndërkombëtare dhe të rëna dakord në marrëveshjet midis palëve.

Për çdo sistem të matjes, nga matësi do të merren të dhënat si më poshtë:

Për klientët tariforë:	Energjia elektrike aktive
- për lidhje në TU:	Energjia elektrike aktive
- për lidhje në TM :	Energjia elektrike reaktive
Për klientët e kualifikuar:	Energjia elektrike aktive Energjia elektrike reaktive Fuqia elektrike aktive Fuqia elektrike reaktive cosφ Parametra të tjerë që do të vendosen me marrëveshje midis palëve.
Për prodhuesit:	Energjia elektrike aktive Energjia elektrike reaktive Fuqia elektrike aktive Fuqia elektrike reaktive
Për OST-sh.a.:	Energjia elektrike aktive Energjia elektrike reaktive Fuqia elektrike aktive Fuqia elektrike reaktive cosφ

Kompaninë(të) shpërndarëse, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar:

Për çdo fidër në TM (35 kV, 20 kV, 10 kV, 6 kV):	Energjia elektrike aktive Energjia elektrike reaktive
Për çdo kabinë TM/TU: (matja në TU)	Energjia elektrike aktive Energjia elektrike reaktive

Parametrat e paraqitur më lart janë kërkesat minimale, palët me marrëveshje mund të vendosin marrjen e parametrave të tjerë.

2.7.3. Matja dhe përpunimi i të dhënave

Sistemi i matjes duhet të jetë i mbrojtur teknikisht nga ndërhyrjet lokale dhe ato në distancë.

Parametrat e përmendur në këtë Kod duhen regjistruar dhe ruajtur në përputhje me normat e paraqitura në paragrafët e këtij Kodi, si dhe në marrëveshjen midis palëve.

Kompania(të) e shpërndarjes, furnizuesit, furnizuesit e kualifikuar duhet të instalojnë programe kompjuterike, të cilat realizojnë procesin e automatizuar të bilancit të shitjes dhe blerjes Së energjisë elektrike.

Menuja kryesore e programit kompjuterik duhet të shprehë zërat që lidhen me të dhënat kryesore të një klienti tarifor i lidhur dhe i furnizuar në TM ose TU, duhet që në SRM për çdo klient të sigurohen dhe të hidhen të dhënat kryesore që identifikojnë klientin dhe parametrat e tij.

OST sh.a. duhet të instalojë programe kompjuterike, të cilat realizojnë procesin e automatizuar të bilancit të shitjes dhe të blerjes, shkëmbimeve dhe transaksioneve të energjisë elektrike, si dhe të dhënat kryesore që identifikojnë përdoruesin dhe parametrat e tij.

Prodhuesit duhet të instalojnë programe kompjuterike të cilët realizojnë procesin e automatizuar të bilancit të shitjes dhe të blerjes së energjisë elektrike.

Gjithashtu kërkesat për energji elektrike do të jenë regjistruar dhe ruajtur në përputhje me standardet dhe procedurat e marrëveshjes së tregut të paraqitura në paragrafët në këtë Kod. Ruajtja e të dhënave, përputhja e leximeve të regjistruara dhe administrimi i situatave në rast defekti të pajisjeve matëse do të jenë në përputhje me rregullat e tregut ose në marrëveshjet midis palëve.

Të dhënat do të jenë të vlefshme edhe sipas rregullave të tregut dhe kodeve përkatëse të transmetimit dhe të shpërndarjes. Në përgjithësi, të dhënat botohen në çdo kohë dhe zëvendësimi apo ndryshimi i tyre do të bëhet sipas kushteve dhe rregullave të vendosura në marrëveshjen midis palëve.

Sistemi i përpunimit të të dhënave protokollohet, ndërsa komunikimet e tyre do të jenë në përputhje me kushtet dhe rregullat e vendosura në marrëveshjen midis palëve dhe sipas legjislacionit në fuqi.

Si rregull për çdo matës të regjistruar, të dhënat e tij do të ruhen në mënyrë informatike gjatë gjithë kohës së përdorimit të tij.

2.7.4 Leximi i tregimit të matësit

Tregimi i matësit do të lexohet dhe do të regjistrohet për çdo muaj për të realizuar bërjen e bilancit të energjisë elektrike (shitje-blerje, transaksione, shkëmbime).

Palët mund të bien dakord që leximi i tregimit të matjes të bëhet dhe në periudha të ndryshme, siç mund të përcaktohen në marrëveshjen midis tyre.

Në disa raste, ose me marrëveshje midis palëve leximi i tregimit të matësit mund të bëhet dhe në distancë (on–line).

2.7.5 Mosfunksionimi i sistemit të matjes

Në rast kur të dhënat e matjeve nuk janë të vlefshme, si rezultat i defekteve në pajisjet e komunikimit ose në sistemin qendror të të dhënave, atëherë do të përdoren të dhënat e marra nga pajisjet lokale të montuara te matësi (p.sh. regjistruesi lokal etj.).

Në rastet kur të dhënat nuk janë të vlefshme për shkak të defekteve dhe mosfunksionimit të matësit të vendosur në objekt, transformatorit të rrymës, të tensionit, kabllimit, pajisjeve mbrojtëse ose në rastet kur matësi i vendosur në objekt punon jashtë kufijve të lejuar të gabimit, atëherë marrja e të dhënave të matjes do të përcaktohet me marrëveshje midis palëve.

2.8 Mbrojtja nga ndërhyrjet dhe dëmtimet

KSH, furnizuesit duhet të verifikojnë konsumin e energjisë elektrike të regjistruar në çdo pikë matje për të parë konsumin real të klientit fundor.

Në rast se zbulohen ndërhyrje dhe përdorime të paligjshme të energjisë elektrike, atëherë KSH, furnizuesit dhe organet kompetente duhet të zbatojnë legjislacionin në fuqi të Republikës së Shqipërisë.

Në çdo rast që verifikohet që pajisjet e matjes ose një pjesë e tyre janë shkatërruar dhe dëmtuar ose nuk funksionojnë apo punojnë jashtë kufijve të lejuar të gabimit, atëherë merren masa për rregullimin, riparimin ose zëvendësimin e tyre ose të pjesëve të dëmtuara duke bërë të mundur kthimin në punë të pajisjes sipas kërkesave të lejuara.

Konsumatorët do të përdorin me kujdes dhe do t'i ruajnë pajisjet e matjes. Në rast se ata konstatojnë dëmtim të pajisjes matëse, atëherë duhet të lajmërojnë me shkrim subjektin që siguron(posedon) paisjet e matjes sipas marrëveshjes për ta riparuar ose zëvendësuar.

2.9. Kërkesa ndaj përdoruesit dhe konsumatorëve fundorë

Çdo përdorues ose konsumator (klient) fundor duhet të lejojë që OST sh.a., KSH, furnizuesit, Policia Elektrike, punonjësit, inspektorët, agjentët, si dhe çdo person tjetër i autorizuar në bazë të legjislacionit në fuqi, kanë të drejtë të hyjnë në çdo objekt që ai ka në zotërim për konsumin e energjisë elektrike, me qëllim që të kontrollojë dhe të zbatojë rregullat dhe detyrimet sipas KMEE dhe legjislacionit në fuqi.

E drejta për të ndërhyrë sipas këtij paragrafi përfshin të drejtën e këtyre personave, për të kontrolluar, verifikuar kryerjen e punimeve të nevojshme etj. në territorin e përdoruesit ose konsumatorit për çdo matës ose pajisje matje, për zbatimin e KMEE dhe legjislacionit në fuqi.

2.10. Përbërja e Komisionit të Kodit të matjes së energjisë elektrike (KKMEE)

Përbërja e Komisionit do të jetë:

- Kryetari caktohet me konsensus nga kompania(të) shpërndarëse;
- Sekretari caktohet me konsensus nga kompania(të) e furnizimit;
- Një anëtar i cili përfaqëson OST sh.a.;
- Një anëtar i cili përfaqëson kompaninë publike të gjenerimit;
- Një anëtar i cili përfaqëson prodhuesit e pavarur të energjisë elektrike;
- Një anëtar i cili përfaqëson të gjithë furnizuesit e kualifikuar;
- Një anëtar i cili përfaqëson klientët e kualifikuar;
- Një anëtar i cili përfaqëson interesat e klientëve tariforë.

Brenda 15 ditëve nga hyrja në fuqi e këtij Kodi, kompania(të) e shpërndarjes, cakton(jnë) kryetarin e KKMEE.

Kryetari brenda 30 ditëve nga hyrja në fuqi e këtij Kodi, njofton të gjitha subjektet përbërëse të KKMEE për caktimin e përfaqësuesve të tyre pranë këtij Komisioni.

Brenda 15 ditëve nga marrja e këtij njoftimi të gjitha subjektet janë të detyruara t'i dërgojnë përgjigje me shkrim kryetarit për caktimin e përfaqësuesit të tyre.

Komisioni do të krijohet brenda 60 ditëve nga hyrja në fuqi e këtij Kodi. Kryetari i këtij Komisioni do të thërrasë mbledhjen e parë në të cilën do të miratohet rregullorja e funksionimit të këtij Komisioni.

Vendimet e KKMEE do të merren me konsensus dhe do të dërgohen në ERE për miratim. Në qoftë se nuk arrihet konsensusi, çështja i kalohet për zgjidhje ERE-s. ERE shqyrton çështjen dhe merr vendim. Pas daljes së vendimit nga ERE njoftohen të gjitha palët për vendimin e dalë. Vendimi i ERE-s pasqyrohet në Kod, nëse gjykohet nga ajo se është pjesë e një modifikimi të Kodit.

Asnjë ndryshim i KMEE nuk do të zbatohet pa u miratuar në ERE.

2.11. Funksionet e KKMEE

Komisioni i Kodit të matjes do të kryejë funksionet e mëposhtme:

a) plotësimin e KMEE sipas vërejtjeve dhe këshillave që mund t'i sugjerohen Komisionit herë pas here nga ana e palëve, si dhe ia propozon ERE-s për miratim;

b) bën rekomandime dhe shtesa për KMEE, kur ai e gjykon të nevojshme duke dhënë dhe arsyet përkatëse dhe ia propozon ERE-s për miratim;

c) ndihmon në interpretimin e KMEE sipas kërkesave të bëra nga palët pjesëmarrëse në tregun e energjisë elektrike;

d) merr në shqyrtim dhe konsideron objekt të aktivitetit të tij çdo ndryshim që konsiderohet i nevojshëm në KMEE për shkak të rrethanave të paparashikuara nga Kodi.

e) përshtat KMEE me udhëzimet dhe standardet ndërkombëtare, si dhe ia propozon ERE-s për miratim.

f) trajtimin e të gjitha rasteve të mosplotësimit të kushteve dhe standardeve të këtij Kodi të paraqitura nga palët dhe i propozon ERE-s argumentet përkatëse për shqyrtim.

2.12. Informacioni

Palëve do t'u sigurohet akses, për të parë çdo informacion në lidhje me matësit dhe pajisjet e matjes, në përputhje me kërkesat e marrëveshjeve dypalëshe të KMEE dhe të legjislacionit në fuqi.

2.13. Njoftimi

OST sh.a, KSH, furnizuesit duhet të njoftohen nga ana e përdoruesve apo konsumatorëve për çdo ndryshim në pajisjet e matjes sipas rastit.

3. Kërkesat teknike

3.1. Hyrje

KMEE përcakton kërkesat teknike në lidhje me sistemin e matjes (pajisjet matëse) për matjen dhe regjistrimin e energjisë elektrike në pikat e matjes.

3.2 Referencat

Për përcaktimin e standardeve dhe kushteve teknike të KMEE, si referim janë përdorur dokumentet e mëposhtme:

IEC Standard 60687 – Alternating Current Static Watt- Hour Meters for Active Energy (CI. 0.2S and 0.5 S);

- IEC Standard 61036 – Alternating Current Static Watt – hour Meters for Active Energy (CI.1 and 2);

- IEC Standard 61268 - Alternating Current Static Watt- Hour Meters for Reactive Energy (CI. 2 and 3);

- IEC Standard 60044 – 1 – Istrument Current Transformer ICT;

- IEC Standard 60044 – 2 – Istrument Voltage Transformers IVT;

- IEC Standard 60044 – 3 – Istrument Transformers - Combined Transformers;

- IEC Standard 61107 – Data Exchange for meter reating – direct local data exchange.

3.3 Pika e matjes

Pikat e matjes do të vendosen në kufijtë e pronës së klientit (konsumatorit), në kufijtë e përdoruesve të sistemit të transmetimit dhe/ose siç parashikohet nga marrëveshjet e lidhura midis palëve.

Pika e lidhjes mund të jetë e ndryshme nga pika e matjes dhe ky fakt është objekt miratimi i palëve në marrëveshje. Në këto raste, kërkesat e saktësisë për matjen do të zbatohen në pikën e matjes.

3.4 Standardet e pajisjeve të matjes

Të gjitha pajisjet e matjes do të jenë në përputhje me kërkesat dhe kushtet e KMEE të përcaktuara në vazhdim. Këto kërkesa dhe kushte mund të rishikohen herë pas here nga Komisioni dhe miratohen nga ERE, me qëllim që të merret në konsideratë çdo ndryshim i teknologjisë apo kërkesave teknike, që lidhen me zhvillimin industrial si dhe standardet ndërkombëtare.

Çdo matës duhet të jetë i instaluar në një panel individual (boks individual) ose panel kolektiv (boks kolektiv ose panel). Paneli duhet të jetë i tillë që të mbrojë matësin nga lagështira, papastërtia, fushat elektromagnetike, goditjet fizike dhe të ruajë një temperaturë të përshtatshme. Paneli duhet të jetë i siguruar dhe me vulosje të pamanipulueshme, me qëllim që të mos lejojë ndërhyrjet e paligjshme.

Matësit, në përputhje me IEC ose IEC 61036 (ose standardin europian ekuivalent), do të jenë të lidhur me transformatorët e rrymës dhe të tensionit.

Për realizimin e matjes, në rast se kërkohet, do të instalohen transformatorë rryme, në përputhje me IEC Standard 60044-1 (ose standardi ekuivalent Europian) dhe transformatorë tensioni në përputhje me IEC Standard 60044–2 (ose standardin ekuivalent europian), ose do të përdoren transformatorë të kombinuar të rrymës dhe tensionit, në përputhje me standardet e përshkruara në IEC Standard 6044 – 3/8.

Rekomandohet që si transformatorët e rrymës ashtu dhe ata të tensionit të jenë të siguruar dhe/ose të vulosur. Nëse sistemi i matjes është me sistem telekomunikimi dhe aksesorë të tjerë, duhet që edhe këto pajisje të vendosen në panelin e matjes dhe të jenë të siguruar.

Të gjitha pajisjet e komunikimit duhet të jenë në përputhje me kërkesat e standardeve të Unionit Ndërkombëtar të Telekomunikacionit (International Telecomunications Union) (ITU) dhe rekomandimeve përkatëse për transmetimin e të dhënave në sistemin e telekomunikacionit.

Ruajtja e të dhënave do të bëhet brenda matësit ose jashtë tij nëpërmjet pajisjes së marrjes dhe ruajtjes së të dhënave. Në rastin e dytë matësi duhet të ketë një dalje të veçantë për të marrë vlerat e matura.

3.5 Saktësia dhe kufijtë e gabimit të pajisjeve të sistemit të matjes

Saktësia e pajisjeve të sistemit të matjes do të përcaktohet nga vlera e fuqisë së kërkuar në pikën e matjes. Kërkesat për saktësinë e pajisjeve të sistemit të matjes, duhet të marrin parasysh çdo ndryshim në të ardhmen të vlerave të fuqisë maksimale të kërkuar.

Klasa e saktësisë e bazuar në fuqinë maksimale të kërkuar (MVA) jepet në tabelën e mëposhtme.

Klasa e saktësisë				
Fuqia maksimale e kërkuar	> 50 MVA	10 – 50 MVA	1-10 MVA	< 1 MVA
Tr.rryme	0.2s	0.2s	0.5s	0.5s
Tr.tensioni	0.2	0.5	0.5	0.5
Matësit	0.2s	0.5s	1.0	2.0

Për matjen e energjisë elektrike aktive dhe reaktive pajisjet e sistemit të matjes do të jenë testuar dhe/ose kalibruar për të punuar brenda kufijve të lejuar të gabimit (siç paraqiten në tabelat e mëposhtme) duke marrë në konsideratë gabimet e transformatorëve të rrymës, tensionit, si dhe ato që shkaktohen nga rezistenca omike e kabllit. Kabllot dhe kabllimi duhet të jenë të njohura dhe të përmbushin standardet ndërkombëtare.

Kushti	Kufijtë e gabimit të energjisë elektrike aktive sipas faktorit të fuqisë				
Rryma e shprehur si përqindje e vlerës të rrymës nominale	Faktori i fuqisë	Kufijtë e gabimit në pikën e matjes			
10%÷120%	1	±1.0%	±1.0%	±2.0%	±3.0%
5% ÷ 10%	1	±1.5%	±1.5%	±2.5%	±3.5%
1% ÷ 5%	1	±2.5%	±2.5%	±3.5%	±4.5%
10%÷120%	0.5(-)	±2.0%	±2.0%	±3.0%	±3.5%
10%÷120%	0.5(+)	±2.0%	±2.0%	±3.0%	±3.5%

Kushti	Kufijtë e gabimit të energjisë elektrike reaktive sipas faktorit të fuqisë				
Rryma e shprehur si përqindje e vlerës të rrymës së matjes	Faktori i fuqisë	Kufijtë e gabimit në pikën e lidhjes			
10%÷120%	0	±0.4%	±4.0%	±4.0%	±4.0%
20%÷120%	0.866(-)	±5.0%	±5.5%	±5.0%	±5.0%
20%÷120%	0.866(+)	±5.0%	±5.5%	±5.0%	±5.0%

Të dhënat e drejtpërdrejta të testeve dhe të kalibrimit sipas kërkesave të mësipërme do të regjistrohen dhe do të ruhen në SRM.

Në rastet kur transformatorët ekzistues të matjes nuk janë në përputhje me kërkesat dhe kushtet e KMEE-së, atëherë do të pranohet dhe zbatohet kushti:

- Kur ka ndryshime të mëdha të karakteristikave, atëherë do të instalohen transformatorë të rinj të matjes, në përputhje me kërkesat e KMEE-së.

3.6 Vulosja e sistemit të matjes nga OST sh.a.

Pajisjet e sistemit të matjes dhe ato të komunikimit do të jenë të instaluara në një panel të sigurt dhe të ndriçuara mirë ku mund të lexohen lehtë.

Paneli duhet të jetë i siguruar dhe i vulosur nga palët. Kontrolli i vulosjes duhet të kryhet herë pas here nga përfaqësuesi i OST sh.a. Në rast se vula është e prishur, ajo duhet hequr dhe duhet zëvendësuar menjëherë.

Ndërhyrjet në pajisjet matëse dhe në pajisjet e komunikimit që i shoqërojnë ato, do të bëhet në përputhje me procedurat dhe rregullat e përcaktuara nga OST sh.a në prezencë të përdoruesit.

Treguesi i matësit duhet të jetë gjithmonë i pastër dhe i dukshëm.

OST sh.a. do të kontrollojë vulat e matësve dhe pincat e vulosjes dhe do të mbajë një regjistër të veçantë për numrin dhe tipin e këtyre pincave, si dhe të personave që i kanë nën kontroll. Çdo vit OST sh.a. duhet të bëjë kontroll të gjendjes së pincave dhe të vulave.

3.7 Vulosja e sistemit të matjes nga KSH, furnizuesit

Pajisjet e sistemit të matjes duhet të jenë të instaluara në panel individual (boks individual),

panel kolektiv (boks kolektiv) ose çele matje (kur matja kryhet në TM) të sigurt dhe të vendosura në ambiente të veçanta apo në vende ku mund të lexohen qartë, dhe lehtësisht të kontrollueshme nga përfaqësues të autorizuar nga KSH, furnizuesit. Në rastin kur matësi është i vendosur në bokse kolektive apo individuale të palexueshme, atëherë KSH/furnizuesi është i detyruar që të kryejë verifikimin e leximit të matësit dhe sistemit të matjes, në prani të klientit brenda 7 ditëve nga kërkesa me shkrim e këtij të fundit.

Pajisjet e sistemit të matjes duhet të jenë të vulosshme, duke i siguruar KSH-së, furnizuesit mundësinë për vulosjen e elementeve dhe kontakteve rrymë përcjellëse me vula.

Vulosja e makinerisë së aparatit matës bëhet nga prodhuesi (kur matësi është i ri) dhe në rastet kur ndërhyet në makineri nga KSH, furnizuesit me qëllim axhustimi, vulosja bëhet me vulë plumbi ose plastike nga laboratori i autorizuar sipas kërkesave të këtij Kodi.

Vulosja e morseterisë së aparatit matës bëhet nga KSH, furnizuesit me vulë, duke qarkuar njëkohësisht dhe qarkun e makinerisë së matësit, në prezencë të klientit fundor ose të kualifikuar.

KSH, furnizuesit do të mbajnë dhe kontrollojnë pincat e vulosjes (laboratori matjes) duke e mbajtur në një regjistër të veçantë numrin dhe tipin e pincave.

Treguesi i matësit duhet të jetë gjithmonë i pastër dhe i dukshëm.

Ndërhyrjet në pajisjet e sistemit të matjes dhe vulat, do të bëhen në përputhje me procedurat dhe rregullat e përcaktuara nga KSH-ja ose furnizuesit në prezencë të konsumatorit.

Peridiokisht, KSH, furnizuesit duhet të ushtrojnë kontroll për vulosjen e sistemit të matjes, si dhe të gjendjes së pincave dhe vulave.

3.8 Karakteristikat e vulave

Vulat duhet të jenë me material special, i cili të sigurojë që vula të mos hapet në temperaturë nga -10 gradë deri në 120^0C (kjo të shoqërohet me certifikatën e cilësisë) apo alternativë tjetër e dëmtueshme në mënyrë të pakthyeshme për ato temperatura. Vula nuk duhet të hapet as me mjete të tjera speciale pa u dëmtuar, në rast se bëhen përpjekje për manipulimin e vulës me qëllim vjedhjen e energjisë elektrike.

Vulat duhet të kenë të shkruar në njërën anë numrin e serisë me 6 shifra me reliev të ngritur, kurse në anën tjetër të jetë stema e KSH, furnizuesit.

Vulosja bëhet me tel të viaskuar, i cili duhet të ketë thellësi viaske të mjaftueshme për mos shkëputjen e tij nga vula edhe në temperatura të larta.

4. Kërkesa teknike për konsumatorët fundorë

1. Ndërtimi dhe mirëmbajtja e sistemit të matjes së energjisë elektrike

1.1 Sistemi i matjes së energjisë elektrike duhet të ndërtohet, të instalohet, të mirëmbahet dhe të operojë në përputhje me praktikën inxhinierike të industrisë së energjisë elektrike dhe standardet ndërkombëtare për të siguruar, aq sa mundësisht është e arsyeshme, vazhdimësinë e shërbimit, uniformitetin e cilësisë së shërbimit dhe sigurinë e personave dhe të pronës.

1.2 Kompanitë e shpërndarjes së energjisë elektrike, furnizuesit duhet të zbatojnë kërkesat dhe kushtet teknike të vendosura në aktet e mëposhtme, si dhe në standardet ndërkombëtare, si:

Kodi shqiptar i matjes të energjisë elektrike, i miratuar nga ERE.

Kodi shqiptar i sistemit të transmetimit, i miratuar nga ERE.

Kodi shqiptar i sistemit të shpërndarjes, i miratuar nga ERE.

Kërkesat e standardeve IEC për matjen e energjisë elektrike dhe për instrumentet transformuese.

1.3 Çdo pjesëmarrës në tregun e energjisë elektrike duhet të adaptojë një program të inspektimit të sistemit të matjes, në mënyrë që të përcaktojë nevojat për zëvendësim dhe riparim. Frekuenca e inspektimeve të ndryshme duhet të bazohet në eksperiencën dhe në praktikat e mira të pranuara.

1.4 Çdo kompani shpërndarje e energjisë elektrike, furnizuesit duhet të ndërtojë (regjistrojë) një hartë, që tregon zonën e operimit të kompanisë shpërndarëse të energjisë elektrike, furnizuesit. Kjo hartë duhet të azhurnohet vit për vit, përveçse kur një azhurnim i tillë është i panevojshëm. Në një rast të tillë kompania shpërndarëse e energjisë elektrike, furnizuesit duhet të lajmërojnë ERE-n që harta e regjistruar është e pavlefshme. Harta, përveç kushteve të vendosura në licencë, duhet të tregojë:

a) Nënstacionet 110/TM kV;

b) Linjat nën 110 kV deri në 35 kV që administrohen nga kompania shpërndarëse

c) Kufijtë shtetërorë;

d) Kufijtë territorialë të përdorshëm.

1.5 Të gjitha të dhënat dhe hartat e përdorura që tregojnë pozicionin e të gjitha linjave të shpërndarjes, numrin dhe orientimin e tyre, qarqeve dhe transformatorëve të shpërndarjes duhet të ruhen në dosje. Këto të dhëna dhe ndryshimet përkatëse duhet të krijohen dhe të mbahen të azhurnuara brenda 6 muajve nga ndërtimi faktik.

2. Vendndodhja e matësve

2.1 Matësit jashtë objekti

a) Kur matësit janë instaluar jashtë objektit, ata duhet të vendosen jashtë ndërtesës, në mënyrë që të jenë të lexueshëm për personat e autorizuar për leximin e matësve, si dhe nga klientët.

KSH, furnizuesit do të jenë përgjegjës për testimin dhe mirëmbajtjen e matësve.

b) Matësit nuk duhet të instalohen në vende ku lexuesit e matësve ose njerëzit e shërbimit mund të dëmtojnë mjedisin, ose aty ku atyre do t'u duhet të kalojnë me vështirësi për të lexuar ose për të kryer shërbime të tjera matëse. Matësit nuk duhet të vendosen në vende ku ata mund të dëmtohen ose atje ku ata mund të shkaktojnë vështirësi, si për klientin ashtu dhe për kompaninë shpërndarëse, furnizuesit.

c) Në qoftë se matësi për arsye objektive nuk mund të vendoset jashtë objektit, atëherë ai vendoset atje ku KSH, furnizuesit e gjykojnë të arsyeshme, në mënyrë që të plotësojë normat e këtij Kodi.

2.2 Matësi i vendosur në objekt (kryesor)

a) Matësit kryesorë janë të ndaluar të vendosen në ndërtesa që kanë më shumë se një njësi. Në ndërtesa të tilla kërkohen të vendosen matës të veçantë të kontrollit të energjisë elektrike për çdo njësi.

Pavarësisht nga kërkesat e paragrafit 2.3, matësit kryesorë mund të vendosen, dhe nuk kërkohen matës të veçantë, në rastet e mëposhtme:

i) Në ndërtesa banimi ku njësitë janë të dhëna me qira për më pak se 30 ditë.

ii) Në ndërtesa banimi ku një familje e vetme është ndarë për të krijuar njësi të reja.

iii) Në ndërtesa banimi ku nuk kanë pajisje elektrike të veçanta në njësi për qëllimet e mëposhtme:

- sipërfaqe ngrohjeje/ftohjeje;
- sipërfaqe midis apartamentesh etj.

iv) Në ndërtesa studentësh ose shkolla, kolegje dhe universitete.

v) Në ndërtesa tregtare ku një kompani ose firmë zë 70% ose më shumë të sipërfaqes së disponueshme.

vi) Në ndërtesa tregtare që nuk janë ndarë përfundimisht në njësi, por sipërfaqja është përcaktuar për çdo qiramarrës.

c) Matësit kryesorë janë të ndaluar të vendosen në shtëpi lëvizëse, dhe kërkohen matës të veçantë të energjisë elektrike për çdo shtëpi lëvizëse. Përjashtim bëjnë shtëpitë e lëvizshme që janë të marra me qira për më pak se 30 ditë, për të cilat nuk kërkohen matës të veçantë.

d) Përjashtime të tjera mund të lejohen me miratim të ERE-s në situata të veçanta, ku konstatohet që mosvendosja e matësit kryesor nuk do të jetë e përshtatshme.

2.3 Rivendosja e matësve

a) Kompania e shpërndarjes të energjisë elektrike, furnizuesit mundet që me dëshirën dhe me shpenzimet e tyre të rivendosin një matës kur mendon se është i nevojshëm.

b) Kompania e shpërndarjes e energjisë elektrike, furnizuesit do të rivendosin një pajisje matjeje për klientin sipas kërkesës së tij, ndërkohë që klienti do të paguajë koston e një shërbimi të tillë, të përcaktuar nga KSH, furnizuesit.

3. Pajisjet e testimit të matësve

3.1 Laboratori i matjes

a) Çdo kompani shpërndarje e energjisë elektrike ose çdo kompani furnizuese që mban ose vendos të mbajë një laborator matjeje, autorizohet, inspektohet dhe/ose çertifikohet sipas legjislacionit në fuqi.

b) Kompania e shpërndarjes së energjisë elektrike, furnizuesit që nuk disponojnë laboratorë matjeje mund të autorizohen nga DPMK që të kryejnë teste në laboratorë të miratuar konform legjislacionit në fuqi.

3.2 Pajisjet e matjes

a) Çdo kompani shpërndarje e energjisë elektrike, furnizuesit që realizojnë shërbimin e matjes së energjisë elektrike duhet të sigurojnë dhe të kenë në gatishmëri instrumente testuese portabël të energjisë elektrike ose matës të vat-orëve brenda kufijve të përcaktuar në këtë Kod, si dhe tipe për testimin e shërbimit vat-orëve, matës të kërkesës, instrumente komutatore, matës të tensionit dhe instrumente të tjera elektrike në përdorim, sipas legjislacionit në fuqi.

3.3 Testet e matësve standard portabël

a) Për të testuar saktësinë e matësve portabël të vat-orëve, zakonisht të quajtur "matës standard portabël të vat-orëve" dhe instrumentet e tjera portabël të përdorur për matësit testues, çdo kompani shpërndarje e energjisë elektrike, furnizuesit e autorizuar nga DPMK, duhet të sigurojnë dhe të kenë të gatshme si referencë ose të kontrollojnë standardet e instrumenteve elektrike, matësit vat-orë, matësit e vatëve ose çdo pajisje tjetër të sistemit të matjes, sipas legjislacionit në fuqi.

b) Matësit e kontrollit do të përdoren për kontrollin ose testimin e pajisjeve të matjes së energjisë elektrike.

4. Kërkesat për përpikmërinë e matësve vat-orë

4.1 Axhustimi i matësve

Matësit vat-orë duhet të axhustohen që të plotësojnë kërkesat e mëposhtme për përpikmëri përpara instalimit dhe pas testit periodik ose çdo lloj testi tjetër.

a) Çdo matës vat-orë që ka një regjistrim jokorrekt konstant ose që regjistron pa ngarkesë duhet të zëvendësohet ose të riparohet që të qëndrojë në shërbim.

b) Çdo matës vat-orë që ka një gabim në regjistrim më shumë se +2% ose -4% në ngarkesë të ulët, ose ±2% në ngarkesë të plotë, duhet të zëvendësohet ose mos lejohet të qëndrojë në shërbim pa u axhustuar. Kurdo qoftë një matës që kalon këto limite duhet të axhustohet.

c) Matësit duhet të axhustohen me gabim brenda normave të lejuara. Matësit nuk duhet të axhustohen për tolerancat e lejuara të gabimit.

5. Vendi dhe metodat për testimin e matësve

5.1 Të gjitha testet e matësve vat-orë duhet të bëhen me aparatura testimi të miratuara dhe në vende të autorizuara dhe/ose certifikuara, sipas legjislacionit në fuqi.

6. Testet primare të matësve për instalim

6.1 Të gjithë matësat vat-orë të rinj do të testohen dhe axhustohen për t'u regjistruar me saktësi brenda limiteve të specifikuara në këtë Kod përpara instalimit.

6.2 Matësit vat-orë që janë në përdorim në qarqet e fuqisë së ulët do të testohen dhe rregullohen para instalimit për t'u regjistruar me saktësi brenda ±2 %, në 50% dhe në 100% të rrymës nominale.

6.3 Transformatorët e rrymës dhe të tensionit do të testohen për të përcaktuar raportin (koeficientin) dhe saktësinë e tyre. Të gjitha këto teste do të bëhen nga laboratori i autorizuar ose i akredituar nga DPMK.

7. Testet periodike të matësve vat-orë

7.1 Të gjitha tipet e matësve dhe pajisjeve të matjes në pronat e konsumatorëve duhet të testohen, në përshtatje me rishikimin e fundit të standardeve të IEC për matësat e energjisë elektrike dhe paragrafët e mëparshëm të këtij Kodi.

7.2 Të gjithë matësit ose pajisjet e matjes në shërbim, që pas datës së hyrjes në fuqi të këtij Kodi, për të cilët nuk ka raport të testit të bërë brenda periudhës kohore të specifikuar për këtë kategori, duhet të testohen.

8. Testet sipas kërkesës së konsumatorëve

8.1 Çdo konsumator i energjisë elektrike ka të drejtë, pa pagesë, të bëjë një test saktësie të regjistrimit të matësit të energjisë elektrike sipas kërkesës së tij me kusht që:

a) Konsumatori nuk duhet të kërkojë më shumë se 1 test në 12 muaj;

b) Çdo kërkesë e konsumatorit për test brenda 12 muajve nga testi i mëparshëm do të paguajë

koston e çdo testi, në qoftë se rezultatet e testit të matësit rezultojnë brenda klasës së saktësisë të përcaktuara në këtë Kod.

8.2 Për rezultatet e testit do të bëhet një raport përmbledhës bazuar në kërkesën e konsumatorit.

a) Një kopje e këtij raporti dhe një relacion përmbledhës do të mbahen në një skedar në zyrën e kompanisë të shpërndarjes së energjisë elektrike për një periudhë prej dy vjetësh.

9. Pasaktësitë e matjeve

9.1 Rregullimet për pasaktësitë e matjeve të energjisë elektrike do të kufizohen për periudhën e fundit 12-mujore dhe do të bëhen si më poshtë:

Sa herë që nga kompania shpërndarëse e energjisë elektrike, furnizuesit ose subjekte të tjera të autorizuara nga legjislacioni në fuqi, konstatohet se një matës e tejkalon klasën e saktësisë të përcaktuara në këtë Kod (si minus ashtu dhe plus), atëherë zbatohet procedura e mëposhtme:

i) Në rastet kur konsumatori ka paguar më shumë për shkak të gabimit në matje mbi kufijtë e lejuar të gabimit, atëherë kompania e shpërndarjes, furnizuesit detyrohen t'i rimbursojnë vlerën konsumatorit për 12 muajt e fundit. Rimbursimi do të bëhet ose me korrigjim të faturës së ardhshme mujore të konsumatorit deri në shlyerjen e plotë të gabimit të konstatuar, ose si një pagesë e shumës totale brenda 45 ditëve të konfirmimit të matjes (faturimit) të pasaktë. Për mënyrën e dytë të rimbursimit duhet të bien dakord kompania e shpërndarjes së energjisë elektrike dhe konsumatori të ndarë në disa këste ose ta paguajë atë totalisht njëherësh.

ii) Në rastet kur konsumatori ka paguar më pak për shkak të gabimit në matje mbi kufijtë e lejuar të gabimit, atëherë konsumatori detyrohet të paguajë vlerën e mbetur për 12 muajt e fundit. Pagesa do të bëhet ose me korrigjim për faturën e ardhshme mujore të konsumatorit deri në shlyerjen e plotë për gabimin e konstatuar, ose si një pagesë e shumës totale brenda 45 ditëve të konfirmimit të matjes (faturimit) të pasaktë. Për mënyrën e dytë të rimbursimit duhet të bien dakord kompania e shpërndarjes së energjisë elektrike, furnizuesit dhe konsumatori të ndarë në disa këste ose ta paguajë atë totalisht njëherësh.

10. Hyrja në fuqi

Ky Kod hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.